

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir

Judecătorii: Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena și Boico Victor

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Frecăuțanu Iuri în numele inculpatului Borta Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 martie 2020 și a sentinței Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 14 iunie 2019, în cauza penală în privința lui

Borta Dumitru xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.11.2017 – 14.06.2019;

Instanța de apel: 08.07.2019 – 04.03.2020;

Instanța de recurs: 01.06.2020 – 20.04.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 14 iunie 2019, a fost încetat procesul penal în privința lui Borta Dumitru învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, din motiv că a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Cernicenco Serghei, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se pronunțe instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

A fost respinsă ca neîntemeiată, solicitarea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul lui Borta Dumitru în sumă de 179,18 lei.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Borta Dumitru în perioada aprilie 2012 – 05 iulie 2013, intenționat, din interes material, acționând în scopul falsificării numărului de identificare al caroseriei xxxxx de la automobilul de model „AUDI 80”, înregistrat în Bulgaria cu n/î xxxxx, în urma înțelegerii prealabile și cu suportul persoanelor neidentificate de organul de urmărire penală, a operat modificări la numărul de identificare al caroseriei, denaturând datele de evidență, care au fost înlocuite cu numărul caroseriei xxxxx, fapt ce se atestă conform raportului de constatare tehnico-

științifică nr. 352 din 07 aprilie 2014, conform căruia numărul de marcaj al caroseriei automobilului de model „AUDI 80” cu n/î xxxxx, a fost supus modificării, prin înlăturarea stratului superficial de metal cu numărul inițial prin metodă mecanică, cu ștanțare de apoi a numărului prezent.

Astfel, acțiunile lui Borta Dumitru au fost încadrate în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, *falsificarea elementelor de identificare ale autovehiculelor, adică falsificarea numărului de identificare al caroseriei auto prin modificare, săvârșită de două sau mai multe persoane.*

3. Avocatul Frecăuțanu Iuri în numele inculpatului Borta Dumitru, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Borta Dumitru să fie achitat.

În motivarea apelului a invocat, că prima instanță nu a făcut o analiză obiectivă a probelor și nu le-a apreciat din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, consideră apărarea că probatoriul administrat și cercetat în instanța de judecată, nu demonstrează faptul că Borta Dumitru a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar învinuirea incriminată inculpatului se bazează pe presupuneri.

A susținut, că prima instanță nu s-a expus referitor la faptul cum a fost posibil ca Borta Dumitru să modifice numărul de identificare al caroseriei prin denaturarea datelor de evidență ale automobilului de model „Audi 80”, în contextul în care automobilul a fost înmatriculat după partea vătămată și la momentul verificării numărului de identificare al caroseriei de către specialiștii centrului de înregistrare a automobilului, nu s-au stabilit careva suspiciuni de falsificare.

La fel, consideră apărarea că martorii audiați în cadrul cercetării judecătorești, nu au declarat suficientă informație care să confirme vinovăția inculpatului Borta Dumitru în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal.

A mai susținut că Borta Dumitru ilegal a fost pus sub învinuire, iar prima instanță greșit a reținut că termenul de 3 luni de punere sub învinuire în privința lui Borta Dumitru, nu a fost încălcat, deoarece acesta nu se prezenta la organul de urmărire penală, și a fost anunțat în căutare, or, în acest sens consideră că prima instanță urma să indice care probe confirmă eschivarea inculpatului Borta Dumitru de la prezentarea la organul de urmărire penală și faptul că acesta a fost citat pentru a fi pus sub învinuire.

A menționat, că prin ordonanța din 01 decembrie 2015, Borta Dumitru a fost recunoscut în calitate de bănuț pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal. Ulterior, apărarea a depus o cerere la organul de urmărire penală prin care a solicitat ca Borta Dumitru să fie scos de sub urmărirea penală, însă prin ordonanța din 24 februarie 2016, Borta Dumitru a

fost pus sub învinuire în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, care i-a fost comunicată la 09 noiembrie 2016.

În acest sens, indică că acuzarea urma să înainteze învinuirea lui Borta Dumitru, doar cu respectarea prevederilor art. 235-242 Cod de procedură penală, or, fiind adoptată ordonanța de punere sub învinuire în privința lui Borta Dumitru, la data de 24 februarie 2016, aceasta urma a fi comunicată apărătorului inculpatului, astfel invocând prevederile art. 282 alin. (1) Cod de procedură penală.

De asemenea, a precizat apărarea, că Borta Dumitru nu s-a eschivat de la organul de urmărire penală, întrucât locul aflării acestuia a fost cunoscut, deoarece inculpatul se afla la domiciliul său din r-nul Fălești, s. Catranîc, unde nu a fost citat, or, prin certificatul nr. 232 din 10 noiembrie 2016, se confirmă faptul că Borta Dumitru se afla în r-nul Fălești, s. Catranîc, la momentul emiterii ordonanței de punere sub învinuire, iar potrivit certificatului eliberat de oficiul poștal din r-nul Fălești, s. Catranîc, se probează că în adresa lui Borta Dumitru, nu au fost expediate careva citații de la Procuratura r-lui Rîșcani.

Astfel, a menționat că prima instanță nu s-a expus asupra argumentelor invocate și nu a soluționat circumstanțele cu privire la ilegalitatea înaintării învinuirii în privința lui Borta Dumitru, însă aceasta a preluat poziția organului de urmărire penală, care contravine probelor administrate în cauza penală, fapt prin care se încalcă dreptul inculpatului la un proces echitabil.

A conchis apărarea, că în speță, au fost încălcate prevederile art. 235 alin. (1), 236 alin. (2), 238 alin. (1), (2), (3²) Cod de procedură penală, or, ordonanța de anunțare în căutare în privința lui Borta Dumitru, a fost emisă fără ca acesta să fie citat legal.

Prin urmare, reținând prevederile art. 63 alin. (2) pct. (3) Cod de procedură penală, a precizat apărarea, că Borta Dumitru a fost menținut în calitate de bănuț, mai mult de 3 luni, fapt care atrage nulitatea oricărui act procedural.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 martie 2020, a fost respins ca nefondat apelul și menținută sentința primei instanțe.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că la examinarea cauzei, prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a apreciat probele administrate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Borta Dumitru și încadrând just acțiunile acestuia în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, falsificarea elementelor de identificare ale autovehiculelor, adică falsificarea numărului de identificare al caroseriei auto prin modificare, săvârșită de două sau mai multe persoane.

Instanța de apel a menționat, că probele cercetate și apreciate dovedesc vinovăția inculpatului Borta Dumitru în săvârșirea infracțiunii incriminate, or, inculpatul Borta Dumitru nu a prezentat probe în confirmarea nevinovăției sale.

În opinia instanței de apel, nu poate fi reținut argumentul inculpatului referitor la faptul, că prima instanță nu a făcut o analiză obiectivă a și nu le-a apreciat din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, precum și faptul că totalitatea probelor cercetate în cadrul instanței de judecată nu au dovedit că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 276 alin. (2) lit.b) Cod penal, din care motiv consideră că urmează a fi achitat de sub învinuirea înaintată.

Instanța de apel a apreciat ca fiind o modalitate de apărare poziția inculpatului potrivit căreia, martorii audiați nu au declarat suficientă informație pentru constatarea vinovăției sale, acestea urmând a fi apreciate în favoarea inculpatului.

Astfel, instanța de apel a precizat, că nerecunoașterea vinovăției de către inculpatul Borta Dumitru în săvârșirea infracțiunii incriminate, nu echivalează cu achitarea acestuia, or, probele administrate în susținerea învinuirii demonstrează vinovăția inculpatului Borta Dumitru în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel a reiterat, că probele administrate și cercetate în cadrul ședinței primei instanțe, precum și verificate suplimentar în ședința instanței de apel, corespund cerințelor prevăzute de art. 101 Cod de procedură penală, acestea fiind pertinente, concludente, utile, care pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, care coroborează între ele și demonstrează vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a conchis, că vina inculpatului Borta Dumitru în săvârșirea infracțiunii de falsificarea elementelor de identificare ale autovehiculelor se dovedește incontestabil prin ansamblul de probe administrate la materialele cauzei penale, și anume, declarațiile părții vătămate Cernicenco Serghei, martorului Plavans Iurie, martorului Adam Corneliu; procesul-verbal de recunoaștere după fotografie din 10 septembrie 2015, potrivit căruia Plavans Iurie l-a recunoscut pe Borta Dumitru ca fiind persoana căreia i-a vândut automobilul (f.d.216, vol.I); raportul de constatare tehnico-științifică nr. 352 din 07 aprilie 2014 (f.d.167-170, vol.I).

Prin urmare, instanța de apel a menționat că prima instanță corect și întemeiat a reținut că declarațiile părții vătămate, precum și a martorilor audiați în cauză, și-au găsit confirmare prin coroborare cu celelalte probe administrate și puse la baza sentinței de condamnare.

De asemenea, instanța de apel a stabilit că nu pot fi reținute nici argumentele apărării referitor la faptul că prima instanță unilateral și neobiectiv a examinat cauza, și astfel greșit a conchis despre vinovăția inculpatului, or, în cadrul cercetării judecătorești vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost

confirmată prin ansamblul de probe cercetate în cadrul instanței de judecată, iar sentința primei instanțe nu se bazează pe presupuneri.

Instanța de apel, a precizat că temei de a pune la îndoială declarațiile părții vătămate, precum și a martorilor audiați nu s-au stabilit, în contextul în care aceștia au dat declarații fiind avertizați de răspunderea penală pe care o poartă pentru darea mărturiilor false, și întrucât aceștia au dat declarații în instanța de judecată sub jurământ.

În opinia instanței de apel, sunt neîntemeiate și argumentele părții apărării referitor la faptul că Borta Dumitru nu a fost citat legal pentru a se prezenta la organul de urmărire penală.

Astfel, instanța de apel a reținut că la materialele cauzei penale sunt anexate mai multe citații în privința lui Borta Dumitru pentru a se prezenta la Inspectoratul de Poliție Rîșcani, precum și dispoziții privind stabilirea locului aflării acestuia, informație privind citarea lui prin intermediul telefonului, însă Borta Dumitru nu s-a prezentat (f.d.233-236, 237, 240, 249, vol.I; f.d.25-27, 31-32, 33-34,40, vol.II).

Instanța de apel a mai indicat, că prin ordonanța din 29 septembrie 2016 s-a dispus anunțarea în căutare a lui Borta Dumitru din motiv că nu a fost posibil de stabilit locul aflării acestuia (f.d.444, vol.II), iar prin ordonanța din 30 septembrie 2016, s-a dispus suspendarea urmăririi penale în cauza penală nr. 2014300429 (f.d.48, vol.II). Urmărirea penală a fost reluată prin ordonanța din 09 noiembrie 2016 (f.d.55-56, vol.II), iar la aceeași dată fost adusă la cunoștință lui Borta Dumitru, ordonanța de punere sub învinuire a acestuia din 24 februarie 2016, în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal.

În acest sens, instanța de apel a precizat, că ulterior emiterii ordonanței de punere sub învinuire și până la aducerea acesteia la cunoștință, Borta Dumitru a fost citat prin mai multe mijloace, însă acesta nu s-a prezentat la organul de urmărire penală, deși cunoștea despre faptul că a fost pornită cauza penală.

Ulterior, la 15 noiembrie 2016, Borta Dumitru a solicitat anularea ordonanței prin care a fost anunțat în căutare și ordonanței de punere sub învinuire, acte care potrivit art. 313 Cod de procedură penală, nu sunt pasibile de a fi contestate, din care motiv plângerea a fost respinsă ca fiind inadmisibilă de către judecătorul de instrucție.

Consideră instanța de apel, că prima instanță întemeiat a concluzionat, asupra faptului că termenul de 3 luni de punere sub învinuire în privința lui Borta Dumitru, nu a fost încălcat, în contextul în care inculpatul nu s-a prezentat la organul de urmărire penală, acesta a fost anunțat în căutare, urmărirea penală fiind suspendată, iar ulterior reluată.

Instanța de apel a conchis, că după emiterea ordonanței de punere sub învinuire, Borta Dumitru s-a eschivat de la organul de urmărire penală, astfel că termenul de 3 luni de punere sub învinuire a acestuia, nu a fost omis.

Astfel, instanța de apel a indicat că este neîntemeiată solicitarea apărării cu privire la achitarea inculpatului, reținând că acțiunile lui Borta Dumitru

corect au fost încadrate în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar probele cercetate în cadrul instanței de judecată, demonstrează vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

De asemenea, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă concluzia primei instanțe referitor la încetarea procesului penal intentat în privința lui Borta Dumitru în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție, iar în acest sens, reținând prevederile art. 53 lit. g), 60 alin. (1) lit. b), (2) Cod penal, art. 275 pct. 4), 332 alin. (1), 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, instanța de apel a precizat că infracțiunea incriminată lui Borta Dumitru în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost săvârșită în perioada aprilie 2012 – 05 iulie 2013, și potrivit art. 16 alin. (3) Cod penal, aceasta face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, astfel că de la săvârșirea infracțiunii incriminate, au trecut mai mult de 5 ani.

5. Avocatul Frecăuțanu Iuri în numele inculpatului Borta Dumitru, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 15) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel și sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Borta Dumitru să fie achitat.

În motivarea recursului ordinar apărarea indică, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, care demonstrează că Borta Dumitru a fost pus sub învinuire ilegal, și anume că prin certificatul nr. 232 din 10 noiembrie 2016, se confirmă că Borta Dumitru se afla în s. Catranîc, r-nul Fălești, la data în care a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire, și că prin certificatul eliberat de oficiul poștal din s. Catranîc, r-nul Fălești, se confirmă faptul că careva citații în adresa lui Borta Dumitru, nu au fost expediate de către Procuratura r-nului Rîșcani.

De asemenea, susține că instanța de apel nu s-a expus în privința cererii de scoatere de sub urmărire penală a lui Borta Dumitru, din 23 martie 2016, care a fost expediată în adresa Procuraturii r-nului Rîșcani de către avocatul inculpatului, și care se confirmă prin avizul de recepție a cererii de scoatere de sub urmărirea penală a lui Borta Dumitru, fapt prin care s-a încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil.

Menționează, că instanța de apel nu a indicat care probe confirmă eschivarea lui Borta Dumitru de a se prezenta la organul de urmărire penală, precum și probele care atestă că inculpatul a fost citat de către organul de urmărire penală, pentru a fi pus sub învinuire, or, deși la materialele cauzei penale sunt anexate citații, acestea nu probează faptul că au fost expediate în adresa lui Borta Dumitru, și că au fost recepționate de ultimul.

Invocând prevederile art. 282 alin. (1) Cod de procedură penală, precizează apărarea că legiuitorul a prevăzut două modalități de înaintare a acușării, și anume, citarea persoanei chemate prin înmânarea citației cu cel puțin 5 zile înainte de data când ea trebuie să se prezinte în fața organului respectiv, precum și, în cazul în care persoana citată nu se prezintă nemotivat, această persoană poate fi supusă aducerii silite.

Prin urmare, indicând prevederile art. 235 alin. (1), 236 alin. (2), 238 alin. (1), (2), (3²), 242 Cod de procedură penală, menționează apărarea că deși instanța de apel a indicat că în adresa lui Borta Dumitru au fost expediate citații, întocmite dispoziții cu privire la stabilirea locului aflării inculpatului, și informații privind citarea acestuia prin intermediul telefonului (f.d.233-236, 237, 240, 249, vol.I; f.d.25-27, 31-32, 33-34, 40, vol.II), însă aceasta nu a luat în considerație că citațiile anexate la f.d.235, vol.I; f.d.236, vol.I; f.d.237, vol.I; f.d.240, vol.I și f.d.249, vol.I au fost emise până la data de 23 decembrie 2015, când lui Borta Dumitru i s-a comunicat ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț, or, aceste citații nu se referă la procedura de aducere la cunoștință a ordonanței de punere sub învinuire din 24 februarie 2016.

Mai mult, susține apărarea că instanța de apel nu a luat în considerație faptul că de la data comunicării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț – 23 decembrie 2015, și până la data emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de învinuit – 26 februarie 2016, în adresa lui Borta Dumitru, nu au fost expediate careva citații.

Astfel, conchide că, la caz, învinuirea urma a fi înaintată lui Borta Dumitru cu respectarea prevederilor art. 235-242 Cod de procedură penală, or, ordonanța de anunțare în căutare a fost emisă fără citarea legală.

Reiterează apărarea, că organul de urmărire penală a omis termenul de 3 luni, de punere sub învinuire pe Borta Dumitru, ultimul aflându-se în calitatea de bănuț peste termenul limită prevăzut de art. 63 alin. (2), (5) Cod de procedură penală, or, de la data emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț, au expirat mai mult de 3 luni.

De asemenea, indică că inculpatul Borta Dumitru nu urmează a fi recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, adică falsificarea elementelor de identificare a autovehiculelor, săvârșită de două persoane, în contextul în care în ordonanța de punere sub învinuire, nu este indicată și a doua persoană, or, potrivit învinuirii înaintată, rezultă că Borta Dumitru împreună cu alte persoane au falsificat numărul de identificare al caroseriei prin modificare, și astfel nu este cert faptul care anume au fost acțiunile lui Borta Dumitru, și care au fost acțiunile celorlalte persoane.

Prin urmare, consideră apărarea că învinuirea înaintată lui Borta Dumitru nu este una concretă și se bazează pe presupuneri, iar în acest sens invocând prevederile art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală.

6. De asemenea, avocatul Frecăuțanu Iuri în numele inculpatului Borta Dumitru, mai declară un recurs ordinar în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 15) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel și sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Borta Dumitru să fie achitat, iar în motivarea acestui recurs ordinar apărarea reiterează aceleași motive.

7. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea sunt pasibile admiterii din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, acestea se întemeiază pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), și 15) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când:

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar;

8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii;

15) instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursuri și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal constată că criticile aduse de către titularul cererilor de recurs și-au găsit parțial confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, deoarece la judecarea cauzei în ordine de apel, nu au fost respectate pe deplin prevederile procesual penale.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele corect au

fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Având în vedere dezideratele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel nu a pătruns în esența argumentelor invocate în apelul apărării, nu le-a supus verificării prin prisma probatoriului administrat la dosar și nu a răspuns în mod corespunzător la toate motivele invocate în cererea de apel.

În contextul celor enunțate, Colegiul penal lărgit remarcă faptul, că în speță apărarea a indicat că potrivit ordonanței din 01 decembrie 2015, Borta Dumitru a fost recunoscut în calitate de bănuț pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) Cod penal, care a fost adusă la cunoștință lui Borta Dumitru, la data de 23 decembrie 2015 (f.d.1, vol.II), iar ulterior la data de 23 martie 2016, apărarea a depus la Procuratura r-nului Rîșcani, cerere de scoatere de sub urmărirea penală pe Borta Dumitru, fapt confirmat prin avizul de recepție semnat la 23 martie 2016 (f.d.242-244, vol.II).

Totodată, prin ordonanța din 24 februarie 2016, Borta Dumitru a fost pus sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) Cod penal (f.d.23, vol.II), iar potrivit ordonanței din 29 septembrie 2016, a fost dispusă anunțarea în căutare a lui Borta Dumitru (f.d.44, vol.II), din care motiv Borta Dumitru a depus o plângere cu privire la anularea ordonanței de punere sub învinuire din 24 februarie 2016 și ordonanței privind anunțarea în căutare a învinuitului (f.d.75-78, vol.II).

Astfel, în opinia apărării, Borta Dumitru a fost menținut ilegal în calitate de bănuț peste termenul de 3 luni prevăzut de lege, întrucât ultimul nu s-a eschivat de la prezentarea la organul de urmărire penală.

Prin urmare, analizând decizia instanței de apel în raport cu argumentele invocate de apărare în cererile de apel și de recurs, Colegiul penal atestă că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, din următoarele considerente.

Deși în cererea de apel, apărarea a invocat faptul, că Borta Dumitru a fost pus sub învinuire ilegal, iar careva citații de la organul de urmărire penală nu au fost recepționate de către inculpat, pentru a i se aduce la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire din 24 februarie 2016, și în acest sens a făcut referire la *certificatul nr. 232 din 10 noiembrie 2016 potrivit căruia Borta Dumitru, în perioada emiterii ordonanței de punere sub învinuire se afla în s. Catranic, r-nul Fălești; certificatul eliberat de oficiul poștal din s. Catranic,*

r-nul Făleşti, conform căruia rezultă că careva citații în adresa lui Borta Dumitru nu au fost expediate de la Procuratura r-nului Rîșcani; cererea părții apărării cu privire la scoaterea de sub urmărire penală pe Borta Dumitru, care potrivit avizului de recepție, a fost primită de către Procuratura r-nului Rîșcani la 23 martie 2016, instanța de apel a trecut cu vederea aceste aspecte esențiale și nu a dat un răspuns plauzibil acestor argumente, cu toate că fiind învestită cu atribuții de judecare a cauzei conform normelor stabilite pentru prima instanță, aceasta urma să analizeze toate aspectele învinuirii înaintate, inclusiv prin prisma problemelor ridicate de partea apărării la etapa judecării în prima instanță.

Analizând decizia atacată, sub aspectul menționat, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel expunându-și considerentele în partea de motivare a hotărârii, în favoarea respingerii argumentelor părții apărării, a reținut vag că „.....la materialele cauzei penale sunt prezente mai multe citații pe numele lui Borta Dumitru de prezentare la Inspectoratul de Poliție Rîșcani, citații la care Borta Dumitru nu s-a prezentat, precum și dispoziții privind stabilirea locului lui Borta Dumitru, informație privind citarea lui prin intermediul telefonului (f.d.233-236, 237, 240, 249, vol.I; f.d.25-27, 31-32, 33-34, 40, vol.II).după emiterea ordonanței de punere sub învinuire și până la aducerea acesteia la cunoștință, Borta Dumitru fiind citat prin mai multe mijloace, nu s-a prezentat la organul de urmărire penală, mai mult acesta cunoscând despre pornirea cauzei penale;deja la data de 15 noiembrie 2016, Borta Dumitru a solicitat anularea ordonanței prin care a fost anunțat în căutare și ordonanței de punere sub învinuire.....;prima instanță întemeiat a concluzionat, că termenul de 3 luni de punere sub învinuire pe Borta Dumitru, nu a fost omis, în contextul în care acesta nu s-a prezentat la organul de urmărire penală, mai mult fiind anunțat în căutare, urmărirea penală fiind suspendată și ulterior reluată;.....s-a constatat că după emiterea ordonanței de punere sub învinuire, Borta Dumitru s-a eschivat de la prezentare la organul de urmărire penală, astfel că termenul de 3 luni de punere sub învinuire pe Borta Dumitru, nu a fost omis”, însă aceasta nu a oferit o motivare argumentată prin prisma prevederilor legale relevante în raport cu motivele invocate de către apelant care a precizat că de fapt, Borta Dumitru nu a recepționat careva citații de la organul de urmărire penală pentru a i se aduce la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire, și că acesta nu s-a eschivat de la prezentarea la organul de urmărire penală, iar în acest sens susținând că lipsesc probe care să demonstreze că Borta Dumitru a primit citații.

Mai mult, la acest capitol, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu a abordat esența problemei invocate de apelant în sensul admisibilității sau inadmisibilității unor probe administrate în speță, așa cum stipulează prevederile art. 95 Cod de procedură penală, întrucât potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 09 octombrie 2019 (f.d.81-84, vol.II), se atestă că a fost dispusă cercetarea următoarelor probe ale părții apărării: ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț din 01 decembrie 2015, primită la 23 ianuarie 2015 (f.d.1, vol.II); procesul-verbal de

audiere a bănuitului Borta Dumitru din 23 decembrie 2015 (f.d.3, vol.II); plângerea cu privire la anularea ordonanței privind anunțarea în căutare și ordonanța de punere sub învinuire pe Borta Dumitru (f.d.75-78, vol.II); încheierea Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 17 februarie 2017 privind respingerea plângerii împotriva ordonanței procurorului (f.d.91-93, vol.II); cererea privind scoaterea persoanei de sub urmărirea penală din 01 martie 2016, depusă de avocatul inculpatului (f.d.242, vol.II); copia chitanței de la oficiul poștal prin care se confirmă expedierea scrisorii în adresa Procuraturii r-nului Rîșcani (f.d.243, vol.II); adeverința eliberată de Primăria s. Catranîc referitor la faptul că Borta Dumitru se afla în s. Catranîc, r-nul Fălești (f.d.1, vol.III); copia explicației eliberată de oficiul poștal potrivit căreia în adresa cet. Borta Dumitru nu au parvenit careva scrisori (f.d.2, vol.III); ordonanța privind respingerea ordonanței de punere sub învinuire și de anunțare în căutare a cet. Borta Dumitru din 29 noiembrie 2016 (f.d.5, vol.III); plângerea privind anularea ordonanței privind anunțarea în căutare și ordonanței de punere sub învinuire a cet. Borta Dumitru din 08 decembrie 2016, în baza art. 313 Cod de procedură penală (f.d.6-9, vol.III) și declarațiile inculpatului Borta Dumitru din 15 aprilie 2019 (f.d.15-17, vol.III). Or, din decizia instanței de apel nu rezultă aprecierea acestor probe separat și în coroborare cu celelalte probe aduse în sprijinul învinuirii în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale.

Potrivit rigorilor impuse de prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală, în partea descriptivă a deciziei instanța de apel urma să desfășoare analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea deciziei, cu indicarea motivelor care au stat la baza pronunțării unei asemenea soluții și din care considerentele ele urmează a fi reapreciate, admise ori respinse ca probe.

Colegiul penal lărgit, reținând prevederile art. 100 alin. (4), 101 alin. (1) – (4) Cod de procedură penală, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestor și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire penală, de instanțele

judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinența, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează. Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal menționează, că cercetarea judecătorească este un proces de stabilire a adevărului și constă în analiza complexă și multilaterală a probelor de către instanțe pentru a demonstra existența sau inexistența faptei reprobabile și dacă eventuala persoană inculpată a comis sau nu fapta infracțională care i se impută.

Instanțelor de judecată le revine sarcina de a aprecia probele în baza legii. Exigențele dreptului la un proces echitabil impun ca aprecierea probelor să nu fie arbitrară sau nerezonabilă în mod evident. În caz contrar, se încalcă articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*a se vedea De Tommaso v. Italia [MC], 23 februarie 2017, § 170, și Hodžić v. Croația, 4 aprilie 2019, § 58; Makeyan și alții v. Armenia, 5 decembrie 2019, § 47*).

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a subliniat că libera apreciere a probelor exclude posibilitatea conferirii unei puteri probante dinainte stabilite unei probe. Aprecierea fiecărei probe se face de instanța de judecată ca urmare a examinării conjugate a tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului. Libera apreciere a probelor nu presupune arbitrarul, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt prezentate de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele potrivit legii. Motivarea constă în faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să prezinte argumentele unei asemenea soluții (*a se vedea HCC nr. 18 din 22 mai 2017, § 68 și § 70*).

Astfel, potrivit art. 101 alin. (1) din Codul de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Respectarea acestor criterii permite instanțelor de judecată să tragă concluzii privind existența sau inexistența faptelor și implicit constatarea vinovăției sau a nevinovăției făptuitorului. Aprecierea probelor contrar criteriilor enunțate de lege ar putea crea o aparență falsă asupra unor fapte care trebuie dovedite și, totodată, ar putea conduce instanța la concluzii eronate asupra realității. În ipoteza în care instanța de fond și/sau instanța de apel ar comite erori care denaturează realitatea, numite în lege „erori grave de fapt”, corectarea lor, așa cum este stabilit în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, îi revine instanței de recurs.

De asemenea, Colegiul penal lărgit constată și faptul, că instanța de apel nici nu s-a expus pe marginea argumentelor din apel prin care se susține că în cazul în care persoana citată prin înmânarea citației cu cel puțin 5 zile înainte de data când ea trebuie să se prezinte la organul de urmărire penală, nu se prezintă nemotivat, această persoană poate fi supusă aducerii silite.

De altfel, apreciind critic argumentele părții apărării referitor la faptul că Borta Dumitru nu a fost citat legal, și reținând în acest sens citațiile în numele lui Borta Dumitru, anexate la materialele cauzei penale, dispozițiile privind stabilirea locului aflării acestuia și informația privind citarea prin intermediul telefonului (f.d.233, 234, 235, 236, 237, 240, 249, vol.I), instanța de apel nu a luat în considerație faptul că acestea au fost efectuate până la data de 23 decembrie 2015, când lui Borta Dumitru i s-a adus la cunoștință ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț și că nu se referă la acțiunea de comunicare a ordonanței de punere sub învinuire.

Toate argumentele apărării evidențiate mai sus, urmau să primească aprecierea corespunzătoare, deoarece reprezintă fondul apelului, iar nemotivarea acestora reprezintă un viciu de procedură, care generează casarea deciziei instanței de apel.

La același segment, Colegiul penal lărgit amintește, că potrivit jurisprudenței constante a CEDO, rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

O decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs.

Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției.

Prin urmare, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (*§ 30, 31 cauza Fomin vs R. Moldova, decizia din 11 octombrie 2011; § 36, 37 cauza Suominen vs Finlanda hotărârea din 01 iulie 2003*).

De asemenea, Colegiul penal statuează, că potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Distinct de considerentele relevate mai sus, Colegiul penal lărgit analizând decizia instanței de apel prin care a fost menținută sentința primei instanțe de încetare a procesului penal în privința lui Borta Dumitru, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, constată că instanța de apel, fiind investită cu atribuții de judecare a cauzei conform normelor stabilite pentru prima instanță, urma să analizeze toate aspectele învinuirii înaintate.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit prevederilor art. 113 Cod de procedură penală, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și

constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

Potrivit învinuirii înaintate lui Borta Dumitru, i-a fost incriminată falsificarea elementelor de identificare ale autovehiculelor *cu suportul persoanelor neidentificate de organul de urmărire penală*, iar prima instanță a reținut fapta ca fiind constatată în privința lui Borta Dumitru, conform învinuirii înaintate, și anume în baza art. 276 alin. (2) lit. b) Cod penal: *falsificarea elementelor de identificare ale autovehiculelor, adică falsificarea numărului de identificare al caroseriei auto prin modificare, săvârșită de două sau mai multe persoane*, fără a stabili cert care anume au fost acțiunile lui Borta Dumitru și în ce au constat acțiunile celorlalte persoane, întrucât latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 276 Cod penal, se realizează prin falsificarea seriei, a numărului de identificare a șasiului, caroseriei sau motorului auto prin ștergere, înlocuire sau modificare. Astfel, instanța de apel nu a abordat acest aspect, lăsându-l fără atenție.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond la judecarea cauzei erau obligate să clarifice clar și cert care anume au fost acțiunile inculpatului la săvârșirea infracțiunii incriminate, însă acestea au tratat superficial acest aspect, lăsând un loc larg de interpretări fapt care afectează grav dreptul inculpatului la un proces echitabil prevăzut inclusiv de art. 6 CEDO.

Având la bază argumentele expuse supra, Colegiul penal lărgit consideră pripite concluziile instanței de apel de a menține sentința fără modificări, or, instanța de apel nu a soluționat fondul apelului, nu s-a expus asupra probelor administrate în speță, referindu-se superficial asupra acestora, fără a le descrie și a le aprecia conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală. Astfel, decizia instanței de apel nu conține temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date (art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală).

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că temeiul de casare invocat de recurent și prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și-a găsit confirmare, întrucât în decizia atacată instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, totodată decizia atacată nu cuprinde expunerea motivelor pe care se întemeiază soluția.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, care reflectă un principiu legat de buna administrare a justiției, hotărârile judecătorești trebuie să indice în mod suficient motivele pe care se întemeiază soluția. În cazul în care o instanță nu este obligată să furnizeze un răspuns detaliat fiecărui argument invocat (*Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos din 19 aprilie 1994, pct. 61*), din hotărâre trebuie să rezulte cu claritate că problemele invocate în speță au fost abordate (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, pct. 30*).

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, urmând să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Se admit recursurile ordinare declarate de către avocatul Frecăuțanu Iuri în numele inculpatului Borta Dumitru, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 martie 2020, în cauza penală în privința lui Borta Dumitru xxxxx, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **03 iunie 2021.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor